

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра клінічної медицини

СИЛАБУС
нормативної освітньої компоненти

Оториноларингологія

Підготовки – Магістр

Спеціальності – 222 Медицина

Освітньо-професійної програми – Медицина

Луцьк – 2022

Силабус нормативної освітньої компоненти «Оториноларингологія» підготовки “магістра”, галузі знань – 22 «Охорона здоров’я», спеціальності – 222 «Медицина», за освітньо-професійною програмою – «Медицина».

Розробник: Цуманець Ірина Олегівна – старший викладач кафедри клінічної медицини ВНУ ім. Лесі Українки

Силабус освітньої компоненти затверджено на засіданні кафедри клінічної медицини

протокол № 1 від 31.08.2022 р.

Завідувач кафедри:

Галей М. М.

© Цуманець І.О., 2022 р.

ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика ОК
Денна форма навчання	22 «Охорона здоров'я» 222 «Медицина» «Медицина» «Магістр»	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання: 4-й
		Семестр: 8-й
		Лекції – 6 год.
		Лабораторні - 24 год.
ІНДЗ: немає		Консультації - 6 год.
		Самостійна робота - 54 год.
		Форма контролю: диференційований залік
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

Цуманець Ірина Олегівна, старший викладач кафедри клінічної медицини:
тел.(063) 448-53-95; Tsumanets.Iryna@vnu.edu.ua

Комунікація зі студентами: електронною поштою, на заняттях згідно графіку, за графіком консультацій і відпрацювань, дистанційне навчання Office 365 (Teams).

Розклад занять розміщено на сайті Волинського національного університету імені Лесі Українки,

<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Розклад консультацій. Консультації проводяться згідно розкладу, що розміщений на дошці оголошень кафедри клінічної медицини та на сайті кафедри: <https://vnu.edu.ua/uk/node/9853>

III. Опис освітньої компоненти

1. Анотація курсу. Оториноларингологія – клінічна освітня компонента, яка вивчає анатомію, фізіологію вуха, горла і носа. Причини виникнення, діагностику, лікування, профілактику захворювань вуха, носа і горла, а також регіональних з ними областей шиї і голови. Необхідність викладання оториноларингології на проміжному етапі підготовки лікаря обумовлена тим, що захворювання верхніх дихальних шляхів стоять на одному з перших місць серед хвороб людини. Більшість інфекцій передається повітряно-крапельним шляхом, тому ніс, горло, вухо – перше, що їм зустрічається на шляху в наш організм. Своєчасне кваліфіковане лікування ЛОР-хвороб є профілактикою різноманітної патології внутрішніх органів, зумовлює збереження працездатності та довголіття. Програма побудована з урахуванням

інтеграції навчального процесу у вищій школі і передбачає знання студентами базових теоретичних і клінічних дисциплін.

2. Пререквізити: проходження клінічної освітньої компоненти «Оториноларингологія» зі студентами 4 курсу медичного факультету допустиме лише після успішного набуття знань з анатомії людини, медичної і біологічної фізики, гістології, цитології та ембріології, біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, радіології, фізіології, патофізіології, фармакології, соціальної медицини, патоморфології, внутрішньої медицини, неврології, офтальмології, фтизіатрії а також з основних клінічних дисциплін (пропедевтики внутрішньої медицини та педіатрії, загальна хірургія.)

Постреквізити: як освітня компонента «Оториноларингологія» надає змогу сформувати засади подальшого вивчення студентом дисциплін професійної підготовки – хірургії, терапії, екстреної та невідкладної медичної допомоги. Закладає основи вивчення студентами: - інфекційних хвороб: виявляти основні клінічні симптоми, що формують характерний синдром щодо найбільш поширених інфекційних хвороб; інтерпретувати результати специфічних аналізів на наявність поєднаної патології – інфекційної та неінфекційної. - епідеміології: інтерпретувати причини виникнення і закономірності розвитку епідемічного процесу, основні нормативні документи в галузі епідеміології; - професійних хвороб: проводити обстеження хворого, ставити попередній діагноз та визначати тактику ведення хворих на найбільш розповсюджені професійні захворювання; - онкології: визначати тактику обстеження і ведення пацієнтів з підозрою на злоякісну пухлину, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з оториноларингології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності. Закладає основи здорового способу життя та профілактики порушення функцій верхніх дихальних шляхів та вуха в процесі життєдіяльності, формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності..

3. Мета і завдання освітньої компоненти.

Метою викладання освітньої компоненти «Оториноларингології» є оволодіння методами діагностики, лікування та профілактики ЛОР-хвороб у віковому аспекті, насамперед найбільш розповсюджених. На основі вивчення клінічної анатомії, фізіології ЛОР-органів у віковому аспекті, етіології, патогенезу ЛОР-захворювань, класифікацій, особливостей клінічної картини. Опанування вмінням діагностувати травматичні ушкодження ЛОР органів та надавати при них першу медичну допомогу. Формування здатності застосовувати набуті знання, уміння, навички та розуміння з оториноларингології.

Завдання курсу: вивчення основи пропедевтики оториноларингології, клінічної оториноларингології, допомоги при найбільш розповсюджених ЛОР-захворюваннях. Студент повинен оволодіти методами надання невідкладної допомоги хворим з травмами, сторонніми тілами, кровотечами із ЛОР-органів та стенозами верхніх дихальних шляхів.

4. Результати навчання (компетентності)

Таблиця 2

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності
Фахові компетентності (ФК)	ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані. ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів. ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання. ФК 4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань. ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань. ФК 10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я. ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем. ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи,

	встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2). ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за додатком 4), враховуючи вік пацієнта. ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за додатком 2). ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за додатком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за додатком 2). ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за додатком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу. ПРН 15. Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.
--	---

5. Структура освітньої компоненти.

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю / Бали (30 балів)
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Лабор.	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження ЛОР-органів. Захворювання вуха.						
Тема 1. Введення у спеціальність. Методи дослідження ЛОР-органів. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження слухового і вестибулярного аналізаторів.	8	-	2		6	T+УО+РЗ = 5
Тема 2. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження носа, приносових пазух, глотки і гортані.	9	-	2	2	5	T+УО+РЗ = 5
Тема 3. Захворювання вуха: сірчаний корок, зовнішній отит, гострий середній отит.Ускладнення.	9	2	2		5	T+УО+РЗ = 5
Тема 4. Захворювання вуха: хронічний гнійний середній отит (мезотимпаніт, епітимпаніт).Ускладнення.	7	-	2		5	T+УО+РЗ = 5
Тема 5. Негнійні захворювання вуха: катар середнього вуха, сенсоневральна приглухуватість, отосклероз, хвороба Мен'єра.	9	-	2	2	5	T+УО+РЗ = 5
Разом за змістовим модулем 1	42	2	10	4	26	
Змістовий модуль 2. Захворювання верхніх дихальних шляхів. Невідкладна допомога при захворюваннях ЛОР-органів.						
Тема 6. Захворювання носа і приносових пазух. Орбітальні та внутрішньочерепні ускладнення риногенного походження.	9	2	2		5	T+УО+РЗ = 5
Тема 7. Гострі та хронічні хвороби горла.	12	2	2	2	6	T+УО+РЗ = 5

Ускладнення. Курація хворих.						
Тема 8. Гострі хвороби гортані: гострий ларинготрахеїт у дітей, дифтерія гортані, стеноз гортані, трахеотомія.	7	-	2		5	T+УО+РЗ = 5
Тема 9. Хронічний ларингіт, передпухлинні захворювання гортані. Пухлини та інфекційні гранульоми верхніх дихальних шляхів.	7	-	2		5	T+УО+РЗ = 5
Тема 10. Травми, кровотеча із ЛОР-органів та невідкладна допомога при них.	9	-	2		7	T+УО+РЗ = 5
Разом за змістовим модулем 2	44	4	10	2	28	
Індивідуальна робота студента (захист історії хвороби).	1		1			ІРС (П+ДС) =5
РАЗОМ поточних балів						5 / 120
Диференційований залік						80 балів
Разом годин / Балів	90	6	24	6	54	200 балів

Форма контролю*: Т – тести; УО – усне опитування; ПО – письмове опитування; РЗ – розв’язування задач; ПН – практичні навички; ІРС – індивідуальна робота студента (П– написання; ДС – дискусія).

Теми лекційних занять

Таблиця 4

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Гострі хвороби зовнішнього, середнього та внутрішнього вуха. Мастоїдит. Хронічні середні отити. Отогенні внутрішньочерепні ускладнення.	2
2	Хвороби носа і приносових пазух. Риногенні ускладнення.	2
3	Хвороби горла і гортані.	2
Разом		6

Теми лабораторних занять

Таблиця 5

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Введення у спеціальність. Методи дослідження ЛОР-органів. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження слухового і вестибулярного аналізаторів.	2
2	Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження носа, приносових пазух, глотки і гортані.	2
3	Захворювання вуха: сірчаний корок, зовнішній отит, гострий середній	2

	отит.Ускладнення.	
4	Захворювання вуха: хронічний гнійний середній отит (мезотимпаніт, епітимпаніт).Ускладнення.	2
5	Негнійні захворювання вуха: катар середнього вуха, сенсоневральна приглухуватість, отосклероз, хвороба Мен'єра.	2
6	Модульна контрольна 1	2
7	Захворювання носа і приносних пазух. Орбітальні та внутрішньочерепні ускладнення риногенного походження.	2
8	Гострі та хронічні хвороби горла. Ускладнення. Курація хворих.	2
9	Гострі хвороби гортані: гострий ларинготрахеїт у дітей, дифтерія гортані, стеноз гортані, трахеотомія.	2
10	Хронічний ларингіт, передпухлинні захворювання гортані. Пухлини та інфекційні гранульоми верхніх дихальних шляхів.	2
11	Травми, кровотеча із ЛОР-органів та невідкладна допомога при них.	2
12	Модульна контрольна 2. Захист історії хвороби.	2
Разом		24

Методи навчання:

Пояснювально-ілюстративний (лекції, лабораторні заняття, бесіди), наочний (спостереження, таблиці, схеми, відеофільми, прилади), тренувальний (виконання практичних навичок).

Словесний (евристична та репродуктивна бесіда), наочний (відеоматеріали, схеми, алгоритми, прилади), тренувальний (виконання практичних навичок, відтворення техніки обстеження та роботи з інструментами).

Словесні методи: лекції, обговорення, наочні методи: презентації, практичні методи, індуктивний метод, репродуктивний метод, проблемно-пошуковий метод.

Лекції, практичні методи (практичні заняття, відпрацювання практичних навичок тощо);

наочні методи (комп'ютерний ілюстраційний матеріал, демонстрації відео тощо).

Демонстрація, проблемно-пошуковий метод, інтерактивний метод, аналіз ситуації.

Форми та методи оцінювання:

Усне опитування, тестовий контроль, письмове опитування, розв'язування задач, виконання практичного завдання, індивідуальна робота студента, модульна контрольна робота, диференційований залік.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Імпедансометрія.
2. Щадні сануючі операції вуха.
3. Тимпанопластика.
4. Деформація зовнішнього носа. Ринопластика.
5. Сторонні тіла бронхів.
6. Функціональні захворювання голосового апарату.
7. Мікози ЛОР-органів.
8. Сучасні проблеми слуховідновлювальних операцій.
9. Використання ототоксичних препаратів в лікарській практиці
10. Кохлеарна імплантація: основні принципи методу, можливості, покази, протипокази
11. Принципи ощадної ендоскопічної хірургії на порожнині носа та біляносових пазухах

Перелік теоретичних питань для контролю:

Змістовий модуль 1. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження ЛОР-органів. Захворювання вуха.

1. Анатомія, фізіологія, методи дослідження звукопровідного апарату.
2. Барабанна перетинка, її відділи, шари, анатомічні утворення, функції. Схематичний малюнок барабанної перетинки.
3. Анатомічні утворення середнього вуха. їх анатомія, фізіологія.
4. Анатомія і функції слухової труби, дослідження її барофункції. Особливості будови у дітей перших років життя.
5. Повітроносні порожнини середнього вуха. Типи сосковидних відростків. Групи повітряних клітин, їх значення в розповсюдженні запалення.
6. Особливості будови зовнішнього і середнього вуха у новонароджених.
7. Анатомія кісткового, перетинчатого лабіринтів. Рецептори вестибулярного аналізатора.
8. Адекватні подразники ампулярного та отолітового апаратів. Групи рефлексів, що виникають при подразненні вестибулярного апарату.
9. Закономірності ністагму (досліди Евальда, закони В.Г.Воячека. Види і характеристика ністагму.
10. Методи дослідження півколових каналів. Характеристики післяобертowego, калоричного, пресорного ністагму. Оцінка результатів досліджень.
11. Методи дослідження отолітового апарату. Оцінка результатів.
12. Диференційна діагностика уражень вестибулярного апарату і мозочка.
13. Анатомія, фізіологія звукового аналізатора. Провідні шляхи і центри.
14. Дослідження слуху камертонами (досліди Рінне, Вебера, Швабаха, Желлі), їх значення в диференційній діагностиці уражень звукопровідного та звукосприймального апаратів.
15. Слуховий паспорт, його аналіз та заключення.
16. Аудіометрія: види, тональна порогова, мовна. Інші методи дослідження слуху.
17. Обмежений та дифузний зовнішній отит: діагностика, лікування, диференційні відмінності від середнього.
18. Гематома, перихондрит вушної раковини: діагностика, лікування.
19. Гострий гнійний середній отит, стадії, діагностика, лікування.
20. Наслідки гострого гнійного середнього отиту.
21. Особливості перебігу гострого середнього отиту при інфекційних захворюваннях (грипі, скарлатині, туберкульозі, тифі, кіру).
22. Особливості перебігу гострого гнійного середнього отиту у дітей раннього віку.
23. Основні клінічні форми отоанtritів (явний, латентний, рецидивуючий) та мастоїдитів (субперіостальний абсцес, зигоматит, петрозит, верхівко-шийні форми: Бецольда, Орлеанського, Муре), діагностика, лікування (консервативне і хірургічне).
24. Гострий і хронічний катар середнього вуха: етіологія, механізм розвитку, діагностика, лікування, наслідки.
25. Клінічні відмінності хронічного гнійного мезотимпаніту від хронічного гнійного епітимпаніту. Холестеатома вуха.
26. Особливості лікування хронічного гнійного мезотимпаніту і епітимпаніту, холестеатома вуха.
27. Показання і протипоказання до тимпанопластики: види тимпанопластики, найближчі та віддаленні результати.
28. Класифікація лабіринтитів. Обмеженні і дифузні лабіринтити: причини, діагностика, лікування.
29. Отогенні менінгіти: класифікація, діагностика, лікування (хірургічне, консервативне).
30. Екстрадуральний і субдуральний абсцеси: діагностика, лікування.
31. Отогенні абсцеси скроневої долі мозку і мозочка: діагностика (групи симптомів), лікування.
32. Отогенний синустромбоз і сепсис: діагностика, лікування.

33. Неврит слухового нерва (нейросенсорна приглухуватість): етіологія, діагностика, лікування.
34. Отосклероз: клінічні форми, стадії, діагностика, лікування.
35. Диференційний діагноз отосклерозу і неврити слухового нерва.
36. Приглухуватість, глухота: причини, діагностика, профілактика.
37. Хвороба Мен'єра: патогенез, консервативне та хірургічне лікування.
38. Отогематома. Діагностика, лікування, ускладнення.
39. Пошкодження зовнішнього слухового проходу: механізм виникнення, діагностика, лікування.
40. Переломи піраміди скроневої кістки: класифікація, діагностика.
41. Периферичні і центральні повітряно-контузійні пошкодження вуха. Механізм виникнення. Діагностика цих уражень, лікування.
42. Топографія глотки. Відділи глотки (границі між ними). Зв'язок глотки з іншими анатомічними утвореннями. Топографія біляглоткового простору.
43. М'язи глотки. М'язи м'якого піднебіння.
44. Будова, топографія, функції лімфатичного глоткового кільця. Гістологічна будова піднебінного мигдалика.
45. Методи дослідження глотки (інструменти, методика).
46. Поверхи гортані, їх топографія, особливості їх будови.
47. Хрящі, суглоби, зв'язки і м'язи гортані.
48. Іннервація гортані: топографія верхнього гортанного нерва (місце його блокади), нижнього та зворотнього нервів.
49. Носові ходи, їх топографія, які приносіві пазухи відкриваються в них.
50. Фізіологія носа (функції носа). Активні та пасивні бар'єри носа.
51. Будова та топографія дихальної і нюхової ділянок носа.
52. Будова нюхового аналізатора. Механізм збудження нюхових клітин (теорії нюху).
53. Кровопостачання стінок носової порожнини, зона Кисельбаха.
54. Методи дослідження носа, дихальної та нюхової функції.
55. Клінічна анатомія верхньощелепної пазухи. Вікові аспекти розвитку.
56. Клінічна анатомія лобної пазухи. Вікові аспекти розвитку.
57. Клінічна анатомія гратчастої пазухи. Вікові аспекти розвитку.
58. Клінічна анатомія основної пазухи. Вікові аспекти розвитку.
59. Методи дослідження приносівих пазух (діафаноскопія, пункції, рентгенографія, томографія, термографія, ехолокація).

Змістовий модуль 2. Захворювання верхніх дихальних шляхів. Невідкладна допомога при захворюваннях ЛОР-органів.

60. Гострий фарингіт: етіологія, клініка, лікування. Диференційний діагноз катаральної ангіни та гострого фарингіту.
61. Ангіни: визначення, класифікація (за клінічними ознаками, локалізацією, збудниками).
62. Виразково-плівчата ангіна (Сімановського-Плаут-Венса): етіологія, симптоми, діагностика, лікування.
63. Агранулоцитарна ангіна: етіологія, симптоми, діагностика, лікування.
64. Моноцитарна ангіна: етіологія, симптоми, діагностика, лікування.
65. Паратонзиліт: етіологія, стадії, діагностика, лікування.
66. Заглотковий абсцес: етіологія, діагностика, лікування, ускладнення.
67. Латерофарингеальний абсцес: діагностика, лікування, ускладнення.
68. Дифтерія глотки: форми, діагностика, лікування, профілактика. Диференційний діагноз лакунарної ангіни і дифтерії.
69. Сторонні тіла стравоходу: походження, локалізація, діагностика, способи видалення.
70. Хронічні фарингіти: форми, діагностика, лікування.
71. Аденоїди. Аденоїдизм. Гіпертрофія піднебінних мигдаликів: діагностика, лікування.
72. Вірогідні ознаки, рекурентного тонзиліту. Диференційний діагноз гіпертрофії піднебінних мигдаликів з рекурентним тонзилітом.

73. Показання та протипоказання до тонзилектомії.
74. Підзв'язковий ларингіт (несправжній круп): діагностика, лікування.
75. Дифтерія гортані, трахеї, бронхів (справжній круп): діагностика, лікування.
76. Стенозуючий, обтуруючий ларинготрахеобронхіт (післягриповий круп): діагностика, особливості лікування.
77. Хронічні ларингіт: форми, діагностика, лікування. Відмінності атрофічного ларингіту від склероми.
78. Класифікація, стадії стенозів гортані, медикаментозна терапія гострих стенозів гортані. Показання для інтубації і трахеотомії.
79. Сторонні тіла дихальних шляхів: діагностика, способи видалення. Балотуючі сторонні тіла трахеї.
80. Клінічна і рентгенологічна картина легенів при обтурації бронха, клапанній закупорці, частковому блокуванню без клапанного механізму.
81. Склерома: етіологія, патоморфологічні стадії і клінічні форми. Методи верифікації. Лікування склероми (медикаментозне, дилатаційне, хірургічне).
82. Диференційний діагноз склероми, озени і атрофічного ринофаринголарингіту.
83. Опіки стравоходу. Основні причини смерті. Ургентна допомога в перші години та дні після прийому потерпілим хімічних речовин.
84. Рубцеві стенози стравоходу: причини, діагностика, лікування.
85. Злоякісні пухлини носа і приносових пазух: стадії, діагностика (групи симптомів), лікування.
86. Злоякісні пухлини гортані: стадії, класифікація за ТММ. Клініка, особливості перебігу залежно від локалізації. Лікування: хірургічне, променеве, хіміотерапевтичне.
87. Юнацька фіброма (ангіофіброма): етіологія, гістологічна будова, особливості перебігу, клініка, діагностика, лікування.
88. Папіломатоз гортані: етіологія, діагностика (форми папілом), лікування (хірургічне, напівхірургічне, хіміотерапевтичне).
89. Фіброма гортані, вузлики голосових складок: причини виникнення, діагностика, лікування.
90. Гострий нежить, стадії перебігу, лікування, профілактика.
91. Особливості перебігу гострого нежитю у ранньому віці.
92. Дифтерія носа: форми, діагностика, лікування.
93. Хронічний катаральний нежить: діагностика, лікування. Відмінності від гіпертрофічного риніту.
94. Хронічний гіпертрофічний нежить: форми, діагностика, лікування (напівхірургічне, хірургічне).
95. Диференційний діагноз хронічного катарального та гіпертрофічного риніту. Особливості їх лікування.
96. Хронічний атрофічний риніт, озена: діагностика, лікування. Диференційний діагноз хронічного атрофічного риніту з озеною та склеромою.
97. Алергічний і вазомоторний риніт: етіологія, діагностика, лікування.
98. Сторонні тіла носа. Риноліти: механізм виникнення. Методика видалення сторонніх тіл носа.
99. Класифікація синуситів. Гострі та хронічні гайморити: діагностика, принципи хірургічного лікування.
100. Гострі та хронічні фронтити: діагностика, принципи хірургічного лікування.
101. Гострі та хронічні етмоїдити: діагностика, принципи хірургічного лікування.
102. Гострі та хронічні сфеноїдити: діагностика, принципи хірургічного лікування.
103. Орбітальні та внутрішньочерепні ускладнення синуситів. Показання до термінового хірургічного втручання на приносових пазухах.
104. Гематома, абсцес перегородки носа, трахеї: діагностика, лікування.
105. Травми біляносових пазух: класифікація, діагностика, ускладнення, лікування.

106. Причини носових кровотеч (місцеві та загальні). Ділянка, з якої найчастіше виникає кровотеча, причини цього. Методи зупинки носових кровотеч (хірургічні, медикаментозні).

Перелік практичних навичок для контролю:

Змістовий модуль 1. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження ЛОР-органів. Захворювання вуха.

1. Уміти користуватися лобним рефлексом.
2. Провести відбір необхідних інструментів для дослідження ЛОР – органів та оволодіти методиками:
 - передня риноскопія;
 - задня риноскопія;
 - орофарингоскопія;
 - непряма ларингоскопія;
 - отоскопія.
3. Уміти оцінити результати аку- і аудіометричного обстеження:
 - дослідження слуху шепітною та розмовною мовами;
 - дослідження камертонами;
 - основні типи тональних порогових аудіограм;
 - тимпанограма за Jerger.
4. Уміти провести та оцінити результати дослідження вестибулярного аналізатора:
 - дослідження спонтанних вестибулярних порушень;
 - пресорна проба.
5. Провести відбір необхідних інструментів і матеріалів та виконати наступні маніпуляції на ЛОР – органах:
 - туалет зовнішнього слухового проходу та введення туруни лікарськими речовинами;
 - видалення сірчаної пробки та стороннього тіла із зовнішнього слухового проходу методом промивання;
 - накладання вушної пов'язки та компресу на вуха;
 - пневмомасаж барабанної перетинки;
 - продування вуха за Політцером.
 - інсуфляція та інстиляція ліків у вуха;

Змістовий модуль 2. Захворювання верхніх дихальних шляхів. Невідкладна допомога при захворюваннях ЛОР-органів.

1. Провести відбір необхідних інструментів і матеріалів та виконати наступні маніпуляції на ЛОР – органах:
 - передня тампонада носа;
 - задня тампонада носа (уявлення);
 - накладання пращевидної пов'язки;
 - видалення сторонніх тіл із носової порожнини;
 - забір мазків із порожнини носа та глотки;
 - змащування слизової оболонки порожнини носа і глотки;
 - проведення первинної хірургічної обробки ран ЛОР – органів;
 - проведення редресації кісток носа;
 - промивання порожнини носа за Проетцом;
 - промивання лакун мигдаликів;
 - інсуфляція та інстиляція ліків в ніс, глотку, гортань;
 - конікотомія, трахеостомія (уявлення);
 - туалет трахеостоми та догляд за трахеостомічною канюлею
2. Уміти оцінити основні види рентгенограм ЛОР – органів:
 - скроневої кістки за Шюлером;
 - пряму і бокову приносових пазух;
 - бокову кісток носа;

- клітин гратчастого лабіринту за Фастовським;
- нативну та контрастну бокову ший;
- КТ та МРТ ЛОР - органів.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Вивчення освітньої компоненти передбачає постійну роботу студентів на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та лабораторних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Студенти не повинні спізнюватися на заняття. Усі студенти на лабораторних роботах відповідно до правил техніки безпеки мусять бути одягненими в білі халати. Перед початком заняття студенти повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо).

Студенти повинні здійснювати попередню підготовку до лекційних та лабораторних занять згідно з переліком рекомендованих джерел. До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note) для проходження тестування та роботу з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату медичного факультету.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4-бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижче наведеними правилами.

Освітню компоненту «Урологія» слухають здобувачі протягом 8 семестрів. У 8 семестрі здобувачі освіти складають диференційований залік (максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність – 120 балів); на диференційованому заліку – 80 балів. Підсумковий бал формується як сума цих балів 120+80= 200 балів).

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

Тестування за технологією КРОК відбувається у системі Microsoft Office (Forms) і передбачає відповідь здобувача на 20 питань. Здобувач отримає 2 бали за 13 або 14 правильних відповідей, 3 бали - за 15 або 16 правильних відповідей, 4 бали - за 17 або 18 правильних відповідей, 5 балів - за 19 або 20 правильних відповідей.

Рівень володіння теоретичними знаннями та оволодіння практичними компетентностями, які розглядаються на лекційних та лабораторних заняттях, а також вивчаються здобувачами самостійно, визначається за 4-бальною шкалою відповідно до підсумкових критеріїв, які зазначені нижче.

Індивідуальна робота здобувача (історія хвороби). Оцінюється за написання максимально 5 балів та під час захисту (дискусії) максимально 5 балів.

Оцінка за практичне заняття (тему) є середньою арифметичною оцінкою цих трьох видів активності здобувача за 4-бальною шкалою.

Сукупність знань, умінь, навичок, компетентностей, які набуті здобувачем у процесі навчання з кожної теми орієнтовно оцінюється за такими критеріями:

– 5 ("відмінно") – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел,

логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 ("добре") – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 ("задовільно") – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 ("незадовільно") – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Здобувач має отримати оцінку на кожному практичному занятті. У разі пропуску практичного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі на консультаціях за графіком відпрацювання лабораторних занять, але не пізніше останнього тижня у відповідному семестрі. Якщо здобувач пропустив більше, ніж 3 практичні заняття, він має отримати дозвіл на їх відпрацювання у деканаті.

Відвідування занять здобувачами є обов'язковим та дає можливість отримати задекларовані у Галузевому стандарті спеціальності 222 Медицина та у освітній програмі «Медицина» загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету) або може бути відпрацьоване на консультаціях відповідно до встановленого порядку.

Формою підсумкового контролю є диференційований залік. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до дифзаліку становить 120 балів. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок за 4-бальною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за 200-бальною шкалою відповідно до таблиці 2

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом (диференційованим заліком)

4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала
5	120	4.45	107	3.91	94	3.37	81
4.95	119	4.41	106	3.87	93	3.33	80
4.91	118	4.37	105	3.83	92	3.29	79
4.87	117	4.33	104	3.79	91	3.25	78
4.83	116	4.29	103	3.74	90	3.2	77
4.79	115	4.25	102	3.7	89	3.16	76
4.75	114	4.2	101	3.66	88	3.12	75
4.7	113	4.16	100	3.62	87	3.08	74
4.66	112	4.12	99	3.58	86	3.04	73
4.62	111	4.08	98	3.54	85	3	72
4.58	110	4.04	97	3.49	84	Менше 3	Недостатньо
4.54	109	3.99	96	3.45	83		
4.5	108	3.95	95	3.41	82		

Складання диференційованого заліку для усіх здобувачів є обов'язковим. На дифзалік виносяться усі програмні питання дисципліни, які здобувачі вивчали у третьому та четвертому семестрах.

Оцінка диференційованого заліку визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань за шкалою від 0 до 80 балів. Остаточна екзаменаційна оцінка складається з двох частин: 1) екзаменаційного тестування та 2) практичної і теоретичної частини. Екзаменаційне тестування оцінюється від 0 до 20 балів, проводиться двічі за процедурою ліцензійного іспиту КРОК, який проводиться у Центрі інформаційних технологій та комп'ютерного тестування університету. З двох тестувань студентів, буде врахований кращий результат. При отриманні позитивної оцінки на першому тестуванні (більше 60,5% правильних відповідей) студент має право не проходити друге тестування. Результати від 60,5% до 100% правильних відповідей конвертуються у бали від 12 до 20 наступним чином:

60,5-62%	12 балів	71-75%	15 балів	86-90%	18 балів
63-65%	13 балів	76-80%	16 балів	91-95%	19 балів
66-70%	14 балів	81-85%	17 балів	95-100%	20 балів

Отримані бали додаються до оцінки дифзаліку (яка включає теоретичну і практичну частину та оцінюється від 0 до 60 балів) та формують остаточну екзаменаційну оцінку на екзамені.

На дифзалік виносяться усі основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних завдань.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума поточної оцінки (максимум – 120 балів) та екзаменаційної оцінки (максимум – 80 балів) і становить 200 балів.

У випадку, якщо здобувач набрав підсумковий бал менший, ніж 120 балів, він складає екзамен під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, зберігаються, а здобувач при перескладанні екзамену може набрати максимум 80 балів. Підсумковий бал при цьому формується шляхом додавання поточних балів та екзаменаційного балу і становить максимум 200 балів.

Повторне складання дифзаліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

У разі наявності диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра, фахового молодшого бакалавра) можливе зарахування (перезарахування) певної кількості годин відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які стосуються тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин (за попереднім погодженням з викладачем), відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Office 365 відповідно до Положення про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачу необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись ст. 42 Закону України «Про освіту». Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, здобувач повністю відпрацьовує тему лабораторного заняття в присутності лаборанта та чергового викладача, що включає всі види активності здобувача та всі види його оцінювання, передбачені цим силабусом. День та години відпрацювання визначаються графіком консультацій, який оприлюднюється.

У випадку невиконання та не відпрацювання практичних робіт студент не допускається до підсумкового контролю та його підсумковий бал за поточний семестр не визначається.

Терміни проведення диференційованого заліку, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії. У разі не складання заліку, студент може перездати його двічі.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів за диференційований залік.

V. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
170–200	Відмінно	A	відмінне виконання
150–169	Дуже добре	B	вище середнього рівня
140–149	Добре	C	загалом хороша робота
130–139	Задовільно	D	непогано
122–129	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–121	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

**Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є залік**

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
122–129	
1–121	Незараховано (необхідне перескладання)

Під час переведення та поновлення у Волинський національний університет імені Лесі Українки здобувачів освіти, які не навчалися за кредитно-модульною системою, отримані ними оцінки за 100-бальною шкалою переводяться у шкалу ECTS та 200-бальну шкалу відповідно до таблиці.

Шкала конвертування оцінки здобувачів освіти з ОК з 100-бальної у 200-бальну систему оцінювання

Оцінка в балах за 200-бальною шкалою	Оцінка в балах за 100-бальною шкалою	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
			оцінка	пояснення
170–200	90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
150–169	82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
140–149	75–81	Добре	C	загалом хороша робота
130–139	67–74	Задовільно	D	непогано
122–129	60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–121	1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

При перезарахуванні підсумкової оцінки з 100-системи оцінювання у 200 з ОК переведення здійснюється за мінімальним значенням.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Оториноларингологія: підручник / Д.І. Заболотний, Ю.В. Мітін, С.Б. Безшапочний, Ю.В. Дєєва. - 2020, 472 с.
2. Otorhinolaryngology / Ю. Мітін, Ю.Дєєва, М.Завалій. – Медицина, 2018. – 264 с.

Додаткова:

1. Абизов Р.А. Онкоотоларингологія.-Київ: «Книга плюс»,2001.-272с.
2. Етіологія, патогенез, клініка та лікування хвороб клиноподібної пазухи / Д. І. Заболотний, А. А. Лайко, О. М. Науменко, О. М. Гончарук, Д. Д. Заболотна, А. В. Ткаліна, Ю. В. Гавриленко, Л. А. Шух, Н. О. Юревич, І. Р. Цвірінько, Е. Р. Ісмагілов // — К.: Логос, 2018 — 162 с. (НМП)
3. Косаковський А. Л., Лайко А. А., Косаківська І. А., Синяченко В. В., Бредун О. Ю., Гавриленко Ю. В., Сапунков О. Д., Мощич О. П. Дитяча оториноларингологія. Збірник тестових завдань: навчальний посібник. -К.: НМАПО імені П. Л. Шупика, 2019. -272 с.

4. Дитяча ринологія. Навч.-метод. посібник / під ред. Ф. Юрочка, А. Косаковського, В. Шкорботуна. — Львів: Мс, 2020. — 288 с.
5. Клінічна оториноларингологія. / За ред. О. Кіцери. — Львів, 2007.- 531С.
6. Косаковський А., Юрочко Ф., Копанська Д. «Комп'ютерна томографія носа та приносних пазух. Практика оториноларинголога. : Львів.: Видавництво «МС», 2019. — 72 с.
7. Косаковський А.Л., Юрочко Ф.Б., Копанська Д. Б. Середній отит. Атлас. Видання друге, доповнене. - К.: НМАПО імені П.Л. Шупика, 2020. — 76 с.
8. Лайко А. А. Роль патології слухової труби у розвитку захворювань середнього вуха / А. А. Лайко, Ю. В. Гавриленко, О. М. Борисенко, В. В. Березнюк // — Вінниця «Твори», 2020— 169 с.
9. Лайко А. А., Гавриленко Ю. В., Березнюк В. В., Осадча Т. М. Діагностика та лікування хронічних хвороб глотки у дітей, хворих на цукровий діабет 1-го типу. — К.: Логос, 2020 — 142 с. (НМПосібник)
10. Лайко А. А., Гавриленко Ю. В., Мельников О.Ф., Гарюк Г.І., Кіщук В.В., Невідкладна допомога в оториноларингології / О.М. Науменко, В.М. Васильєв, Ю.В. , С.Б. Безшапочний – 2017. - 144 с.
11. Лайко А. А., Заболотна Д. Д., Синяченко В. В., Гавриленко Ю. В. Обсяг і методики обстеження об'єктивного статусу дітей з ЛОР-патологією. Навч.-метод. посібник. — К.: Логос, 2018. — 170 с.
12. Лайко А. А., Косаковський А. Л., Гавриленко Ю. В., Яшан О. І., Синяченко В. В., Кіщук В. В., Косаківська І. А., Шух Л. А., Юревич Н. О., Осадча Т. М.. Ендоскопічна хірургія верхніх дихальних шляхів у дітей. Навч.-метод. посібник. — К.: Логос, 2020. — 130 с.
13. Романова М. Ю. Гайморит, отит, ринит, ангіна, аденоїди. Лечение ЛОР-заболеваний проверенными средствами / М. Ю. Романова. — Харьков : Виват, 2019. — 221 с
14. Руденко Л. М., Осадча Т. М., Березнюк І. В., Шух Л. А. Хвороби ЛОР-органів у дітей, хворих на цукровий діабет 1-го типу. — Вінниця «Твори», 2020 — 169 с. (Монографія)
15. Atlas of human anatomy by Frank H. Netter, M.D. Sharon Colacino, Ph.D Consalting Editor. — Summit, New Jersey. — 1992. — 514 p.
16. Bhattacharyya Abir, Patel Nitesh (eds.) Pocket Tutor Otolaryngology / JP Medical, 2012.- 267 p.- ISBN: 9781907816116.
17. Das Jayita. Trauma in Otolaryngology / Springer, 2017.- 190 p.- ISBN 10 9811063605, 13 978- 9811063602.
18. Dhingra Pl., Dhingra Shruti (eds.) Diseases of Ear, Nose and Throat & Head and Neck Surgery / 7th edition.- Elsevier, 2018.- 556 p.- ISBN: 978-81-312-4884-3
19. Ludman Harold S., Bradley Patrick J. (eds.) ABC of Ear, Nose and Throat / 6th edition.- BMJ Books, 2013.- 170 p.- (ABC Series)- ISBN 978-0-470-67135-1
20. Lee's K. J. Essential Otolaryngology : Head and Neck Surgery / eds.: Y. Chan, J. Goddard. — 12th ed. — New York [etc.] : mcgraw-Hill, 2019. — XXVIII, 1313 p.
21. Salmon J. F. Kanski's Clinical Ophthalmology : a systematic approach / J. F. Salmon. — 9th ed. — [S. L.] : Elsevier, 2020. — XIII, 941 p. : il. — (International edition
22. Sanna M. et al. Color Atlas of Endo-Otoscopy: Examination-Diagnosis-Treatment / Thieme, 2017.- 348 p.- ISBN 978-3-13-241523-2.

Інтернет-ресурс

1. Електронний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Центр тестування. Режим доступу: <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
3. МОЗ України. Режим доступу: <https://moz.gov.ua/>

4. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Режим доступу: <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
5. Всесвітня організація охорони здоров'я. Режим доступу: <https://www.who.int/ru/home>
6. Національна наукова медична бібліотека України. Режим доступу: <https://library.gov.ua/>
7. National Library of Medicine. Режим доступу: <https://www.nlm.nih.gov/>
8. National Center for Biotechnology Information. Режим доступу: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov>
9. Електронна база даних медичних і біологічних публікацій Національної медичної бібліотеки США. Режим доступу: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>